

5303

Onsdag 2den septbr 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

6 ms, fasc. 64

Onsdag 2den septbr 1846

1 Cor. XI. 28-29.

Mennesket prøve sig selv, og saaledes æde han af Brødet og drikke af Kalken; thi hvo som æder og drikker uværdelig, æder og drikker sig selv Dommen, idet han ikke gør Forskiel paa Herrens Legeme!

I forrige Tider var man vist nok tit for ængstelig ved at gaae til Herrens Bord, thi det er jo ingenlunde indstiftet til Sorg, men netop til Glæde og Taksigelse, og Herren vil jo der ingenlunde gaae irecte med os om vor Retfærdighed efter Loven, da han tvertimod netop der forkynder os det glade Budskab, at han har udgydt sit Blod for os til Syndernes Forladelse.

Nuomstunder gaaer man saa reen til den anden Yderlighed og nyder Herrens Nadver ligegyldig eller dog letsindig uden al Selvprøvelse, og det er hvad Apostelen i vor Text ikke blot laster, men paa det Alvorligste advarer imod, da han vidner, at for de uværdige Giæster, som ikke agter og ændser Herrens Legeme, er Altergangen ei til Gavn og Glæde men til Dom, ei til Styrkelse, men til Svækkelse og Dorskhed, saa vi kan ikke noksom indskiærpe os selv og hinanden at hvert Menneske alvorlig maa prøve sig selv, hvis han ellers ved Delagtigheden i Herrens Legeme og Blod ei vil paadrage sig en svar

Skyld og Dom, men efter Herrens kiærlige Hensigt, voxe derved i Vorherres Jesu Christi Naade og Kundskab.

Men for at de Christne nu ikke, naar de alvorlig betænke sig, skulde falde tilbage til den gamle Ængstelighed, som hverken er Herren behagelig eller dem gavnlig, da skulle vi, det bedste vi kan, paamine hinanden om, hvori den rette Selvprøvelse bestaaer, og her møde vi da først den samme Apostels Oplysning, som taler til os idag, naar han siger: prøver eder selv, om I ere i Troen?

Nu m. V. om vi end ikke vidste, at Apostelen havde sagt disse Ord, saa maatte vi dog af os selv kunne vide, at det fremfor Alt er Troen, hvorom det gælder ved Herrens Bord, thi baade er jo alle Guds Forjættelser kun givne til Troen, og Indstiftelsens Ord ved den Hellige Nadver kræve, som *Luther* siger, klarlig et troende Hjerte; men naar vi nu for Alvor vil prøve os selv, om vi er i Troen, da skal vi ikke spørge, om vi troer Alt hvad der staaer i Skriften, thi derved maatte vi nødvendig, naar vi tog det alvorlig, falde i Tvivl og Ængstelse, eftersom Ingen af os tør sige, han engang veed og fatter Alt hvad der staaer i Skriften, men hvad vi skal spørge, er først og fremmerst, om vi troer hvad vi Alle ved Daaben bekiende om Faderen og Sønnen, Vorherre Jesus Christus og den Helligaand, thi denne Apostoliske Bekiendelse er

Onsdag 2den septbr 1846

klarlig givet os til at være den Christne Troes faste Regel og ægte Prøvesteen, saa hvem der ikke har den Tro, hvorpaa vi skal alle døbes, deres Daab er aabenbar død og magtesløs, de er ikke Christne og kan da umuelig være mellem de "kiære Christi Venner", som vi i Herrens Navn byde til Giæst ved hans Bord. Har vi derimod denne Tro og er døbde derpaa i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn, da har vi ogsaa Adgang til Herrens Bord og til al Guds Naade i Christo Jesu Vorherre, saa det gælder kun om, at vi ogsaa troe de Ord, som han sagde i den Nat, han blev forraadt, og bliver ved at sige til alle Giæster ved sit Bord: det er mit Legem, som gives for eder, det er den ny Pagts Kalk i mit Blod, som udgydes for eder til Syndernes Forladelse, om Troen paa

disse Ord er det fornemmelig Apostelen taler i vor Text, naar han siger: Mennesket prøve sig selv og saaledes æde han af Brødet og drikke af Kalken; thi baade anfører han udtrykkelig Indstiftelsens Ord, som han havde annammet dem af Herren og meddelt Menigheden og har dem for Øie, naar han siger om de uværdige Giæster, at de agte og ændse ikke Herrens Legeme, bære sig ad, som om det var ikke virkelig tilstæde. Da det kun er til Christne Apostelen skriver, saa forudsætter han naturligviis at alle hans Læsere troer hvad de er døbte paa og paaminder dem derfor kun om, at vil de være værdige Giæster ved Herrens Bord, da maae de endelig ogsaa troe, hvad Herren der siger til sine Giæster, altsaa troe, at han

Onsdag 2den septbr 1846

der giver dem sit Kiød at æde og sit Blod at drikke, ligesom vi ved Indbydelsen udtrykkelig indskærpe Giæsterne, at de maae endelig troe, at Jesus Christus er her selv tilstæde med sit Legem og Blod og skiænker os det i Sakramentet efter Ordets Lydelse.

Apostelen vidste nemlig, hvad vi ogsaa maa vide, at man kan troe hvad der bekien- des ved Daaben og dog enstund tvivle om hvad Herren siger til os ved Nadveren, og dog maa denne Tvivl være overvundet før vi kan blive værdige Giæster ved Herrens Bord, thi kun da er vi, som han selv har sagt, hans Venner, naar vi holde fast paa hans Ord, slaae dem ikke hen i Veir og Vind eller dreie dem efter eget Tykke, men bygge paa dem, som en urokkelig Klippe, der ikke skal ryste eller vakle selv naar Himmel og Jord forgaaer.

Saaledes skal vi da i al Enfoldighed prøve os selv, om vi troe, hvad Herren siger til os ved Daaben og ved Nadveren, og naar vi dertil kan ærlig svare ja, i den Tro vil vi, med Guds Hjelp, leve og døe, den Tro, vil vi, med Guds Hjelp, være bekiendt for Venner og Fiender, da skal vi lade al Ængstelighed fare, og kun frit, som Apostelen siger, æde af Brødet og drikke af Kalken, som det Livets Brød, der kom ned af Himmelen for at give Verden Liv, og som den ny Pagts, Daabspagts Kalk, der med Guds Søns Blod vil rense os fra al Synd.

Vist nok m. V. maa de værdige Giæster ved Herrens Bord ogsaa, som han selv siger, komme ham kiærlig ihu og inderlig

Onsdag 2den septbr 1846

ønske at være baade *hvor* han er og *som* han er; men herom giælder det hvad Apostelen skriver, at den er ikke noksom prøvet, der priser sig selv, men den, som Herren priser. Naar vi nemlig komme ihu Alt hvad Herren har gjort for os og Alt hvad han har lovet os i Tid og Evighed, og uden at komme det ihu, kan vi jo umuelig prøve os selv, om vi er i Troen, naar vi komme det ihu, siger jeg, da maae vi nødvendig Alle finde, at han fortjener langt større, renere og inderligere Kiærlighed af os, end vi med Sandhed kan rose os af, saa, vilde Han gaae irecte med os derom, da blev vi Alle uværdige Giæster.

Det vil han imidlertid ingenlunde, han kiender vor Skabning og kommer ihu, at vi er Støv, ja, kommer ikke blot ihu, at vi er Syndere, men paaminder os udtrykkelig om, at vi er saa store Syndere, at vi kun kan faae Forladelse ved Hans Død og Blods-Udgydelse, er saa besmittede, at kun hans Blod kan rense os, er saa døde for Guds Kiærlighed, at vi kun ved at æde hans Kiød kan faae et nyt Hjerter som hans til at elske Gud og Næsten, saa det er netop ved den hellige Nadver, vi skal renses fra al Kiøds og Aands Besmittelse, leve op i ham, som er død og opstanden for os og voxe i hans Kiærlighed.

Naar vi derfor kun, ved en alvorlig Selvprøvelse finde, at vi er i Troen, i Troen paa Vor Herre Jesus Christus Guds eenbaarne Søn, Hans Fader og Hans Aand og i Troen paa Herrens virkelige Nærværelse

Onsdag 2den septbr 1846

i Nadveren med sit Legem og Blod, som Mad og Drikke til et evigt Liv, saa vi af Hjertet kan sige, enhver for sig:

Kom, Sandheds Aand, og Vidne giv
I mig, at *Jesus* er mit Liv,
Saa jeg af intet Andet veed
End ham min Sjæl til Salighed!

da skal vi overlade alt Andet til den Gud, som kan gøre langt over hvad vi kan enten bede eller forstaae, og som, da Han har givet os sin elskelige Søn, sikkerlig vil give os Alt med ham, og vil fremfor Alt grundfæste og rodfæste os i sin uforkrænkelige Kiærlighed, saa vi, ligesom den Eenbaarne blive deri og holde Faderens Bud, ja kalde det, som Herren, vor Mad at gøre Hans Villie.

Ja m. V. saaledes kan vi trygt lægge vort Hjerte og dermed Alt, det Nærværende og Tilkommende i den guddommelige Faderhaand som er udstrakt til os i Christo Jesu, og som vi har faaet Adgang til, ved Herrens Bøn Fadervor som Han har lagt i vor Mund, at den ikke skal vige derfra evindeligt, og gaae vi kun til Herrens Bord i Troen og med Herrens Bøn i vor Mund og i vort Hjerte, da skal vi aldrig tvivle paa, vi jo er ret prøvede, som Paulus siger, og værdelig kan æde Christi Legem og drikke Hans Blod til Beseigling paa vore Synders Forladelse og til et evigt Liv i Vorherres Glæde!

Amen i Vorherres Jesu Navn Amen!